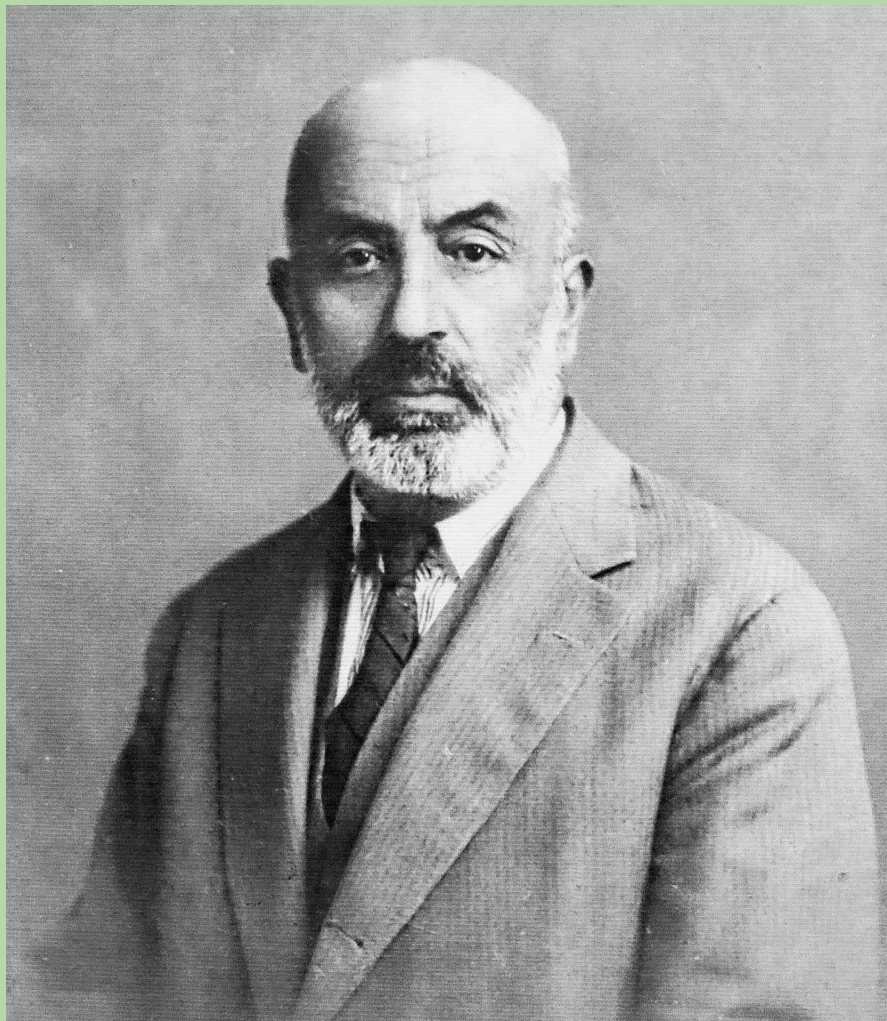

SAFAHAT

MEHMET AKİF ERSOY

Mehmet Akif Ersoy'un Hayatı

Mehmet Akif; Türk şair, veteriner hekim, öğretmen, vaiz, hafız, Kur'an mütercimi ve siyasetçidir. Mehmet Akif Ersoy, Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ulusal marşı olan İstiklâl Marşı'nın yazarıdır. "Vatan Şairi" ve "Millî Şair" unvanları ile anılır. Mehmet Akif'e göre medeniyetin gerçek kaynağı Müslüman Doğu'dur. Ona üstünlüğünü kaybettiren ise asırlardır süren "cehalet, yozlaşma, sabırsızlık, tembellik ve kendine güvensizliktir." Batı'nın geldiği medeniyet seviyesine ulaşmak ve İslam birliğini sağlamak onun en önemli amacıdır. Akif, her ne kadar siyasi bakımdan İslamcı olsa da duyguları bakımından "halkçı ve milliyetçi"dir.

1873 yılında İstanbul Fatih'in Sarıgözel semtinde dünyaya gelen Mehmet Akif Ersoy'a babası Mehmet Tahir Efendi, ebced hesabıyla doğum tarihini belirten "Ragif" adını verdi (hicri 1290) ve vefatına kadar onu bu adla çağırdı. Ancak bu isim, yaygın olmadığı ve güç söylendiği için annesi ve yakın çevresi, daha bilinen bir ad olan "Akif"i kullandılar.

Babası Fatih Medresesi müderrislerinden Mehmet Tahir Efendi, o dönemler Osmanlı Devleti'ne bağlı olan Arnavutluk'un İpek kasabasına bağlı Şuşise Köyünden İstanbul'a gelmiş, annesi Emine Şerife Hanım ise Buharalı Mehmet Efendi'nin kızı olarak Samsun'da doğmuştu.

1878 yılında, 4 yaşındayken Fatih'te Emir Buhari Mahalle Mektebine başladı. Burada iki yıl eğitim gördükten sonra Fatih İbtidaisi'ne geçti. Aynı yıl babası ona Arapça dersleri vermeye başladı.

Rüştüyeyi yani ortaokulu bitirdikten sonra dönemin gözde okullarından Mekteb-i Mülkiye (Siyasal Bilgiler Fakültesi)'nin âli kısmında bir müddet okudu ancak babasını kaybedince Halkalı'daki Baytar Mekteb-i Âli (Veterinerlik Fakültesi)'ne parasız yatılı olarak girdi ve bu okulu birincilikle bitirdi.1893 yılında "Ziraat Nezâreti Umur-u Baytâriye Şubesi"nde (Ziraat Bakanlığı Veterinerlik İşleri) göreve başladı. "Umur-u Baytâriye Müdür Muavini"(Veterinerlik İşleri Müdür Yardımcısı) olarak sürdürdüğü görevinden 1913 yılında istifa etti.

1898'de 25 yaşında iken Tophane-i Amire veznedarı Mehmet Emin Bey'in kızı Ismet Hanım ile evlendi. Aynı yıllarda Maarif Dergisi'nde ve Resimli Gazete'de şiir yazıları ve Arapça, Farsça ve Fransızca'dan yaptığı çevirilen yayınlandı.Baytarlığa başladığı ilk yıllarda bile, mesleğinden çok, şairliği ile tanınan Mehmet Akif, öğretmenlik hayatına 1906'da Halkalı Baytar Mektebi'ne "kitâbet-i resmîye" (resmî yazışma usulü) dersi hocalığı ile başladı.

1908'den sonra ise Edebiyat Fakültesi ile Dârülhilâfe Medresesi'nde "Osmanlı Edebiyatı" hocalığında bulundu. Mehmet Akif, 1920'de Burdur milletvekili seçildi. 1921 yılında açılan milli marş yarışmasına, "para ödülü almamak" koşuluyla katılmayı kabul etti ve orduya ithaf ettiği şiiri, 12 Mart 1921 günü milli marş olarak kabul edildi. Ödül olarak verilen 500 lirayı Hilal-i Ahmer (Kızılay) bünyesinde, kadın ve çocuklara iş öğreten ve cepheye elbise diken Darü'l-Mesâi Vakfına (İş Evi) bağışladı. 1923 yılında Abbas Halim Paşa'nın daveti üzerine Mısır'a gitti. 1929 - 1936 yılları arasında Kahire'deki "Câmiü'l-Mısriyye" Üniversitesi'nde, Türkçe öğretmenliği yaptı. 17 Haziran 1936'da İstanbul'a dönmeye karar verdi. 27 Aralık 1936 tarihinde hayatını kaybetti ve Edirnekapı mezarlığına defnedildi.

Mehmet Akif Ersoy
ve çocukları

Mehmet Akif Ersoy'un
eşİ ve çocukları

Mehmet Akif Ve Ailesi

EMİNE ŞERİFE HANIM

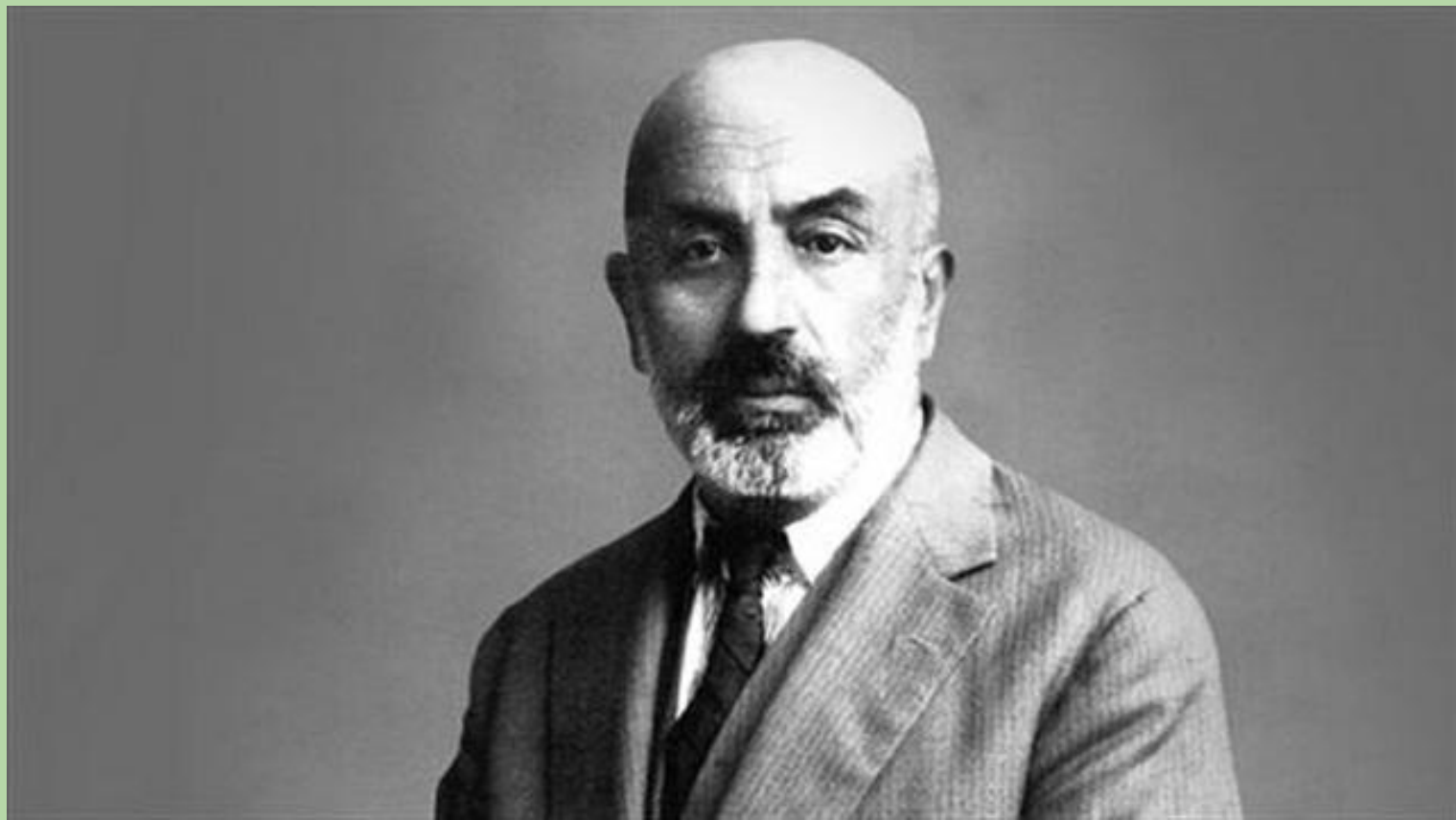
Tokat'ta yetiştikten sonra Őirvanlılardan Derviş Efendi ile evlenmiş, sonra kocası ile birlikte Amasya'ya, daha sonra İstanbul'a gelerek Sarıgüzel'deki evine yerleşmiştir. Şerife Hanım'ın Derviş Efendi'den iki erkek, bir kız çocuğu doğduysa da, erkeklerin vefatından sonra babaları da rahmet-i Hakk'a kavuşmuş ve Şerife Hanım genç yaşta dul kalmıştı. Akif'in Babası Mehmet Tahir Efendi, bu sırada ona talip olmuş ve onunla evlenmişti. Emine Şerife Hanım İpekli Tahir Efendi ile evlendikten sonra, ilk kocasının son yadigârı olan kızını da kaybetmiş, fakat Şerife Hanım bu acıya da tahammül ettikten sonra, Akif'i doğurmuş.

Bu oğlunun doğması ona en büyük tesellii vermiş ve geçen matemlerini unutmuştu.Emine şerife Hanım, tam manasıyla, İslam Türk kadını idi. Sağlam bünyeli, sağlam seciyeli, anlayışlı, tecrübeli ve derin görüşlü bir kadındı. İtikadı bütün bir Müslümandı. Beş vakit namazını ihmal etmez, ibadetlerinden haz duyar, itikatlarını yaşar, feragat ruhunu canlandırır, iyilik etmekten, iyilik etmek için koşmaktan bahtiyarlık duyar, ince hisli, yüksek ruhlu bir insandı.

İpekli Tahir Efendi

Osmanlı sınırları içindeki Kosova'nın İpek kasabasına bağlı Suşitsa köyünde dünyaya geldi. Babası, Suşitsalı Nurettin Ağa idi. Dini eğitim alıp imam olarak köyüne dönmek üzere İstanbul'a gitti. Dini eğitimini tamamladıktan sonra köyüne dönmek yerine İstanbul'da kaldı ve devrin en itibarlı medresesi olan Fatih medresesinde baş müderrisliğine kadar yükseldi. Tahirlerden ayırt edilmek için "Temiz Tahir Efendi" diye anılmaktaydı.

Ulemadan Derviş Efendi'nin ölümü üzerine dul kalan eşi Emine Şerife Hanım ile 45 yaşında evlenerek Akif ve Nuriye isimli iki çocuk sahibi oldu. Oğlu Akif'in doğumundan hemen sonra Bayramiç'teki Karşıyaka Camiine imam olarak atanmıştı. Oğlu Mehmet Akif'e dini eğitim ve Arapça öğretmekle bizzat meşgul oldu. 1888 yılında yaşamını yitirdi.

Eğitim Hayatı

İlköğrenimine Fatih'te Emir Buhari Mahalle Mektebinde o zamanların âdeti gereği 4 yıl, 4 ay, 4 günlük iken başladı. 3 yıl sonra iptidai (ilkokul) bölümüne geçti ve babasından Arapça öğrenmeye başladı. Orta Öğrenimine Fatih Merkez Rüştiyesinde başladı (1892). Bir yandan da Fatih Camii'nde Farsça derslerini takip etti. Dil derslerine büyük ilgi duyan Mehmet Âkif, rüştiyedeki eğitimi boyunca Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızcada hep birinci oldu. Bu okulda onu en çok etkileyen kişi, dönemin "hürriyetperver" aydınlarından birisi olan Türkçe Öğretmeni Hersekli Hoca Kadri Efendi idi.

Babasının desteği sonucu 1885'te dönemin gözde okullarından Mülkiye İdadisi'ne kaydoldu. 1888'de okulun yüksek kısmına devam etmekte iken babasını kaybetmesi ve ertesi yıl büyük Fatih yangınında evlerinin yanması aileyi yoksulluğa düşürdü. Babasının öğrencisi Mustafa Sıtkı aynı arsa üzerine küçük bir ev yaptı, aile bu eve yerleşti. Artık bir an önce meslek sahibi olmak ve yatılı okulda okumak isteyen Mehmet Âkif, Mülkiye İdadisini bıraktı. O yıllarda yeni açılan ve ilk sivil veteriner yüksekokulu olan Ziraat ve Baytar Mektebine (Tarım ve Veterinerlik Okulu) kaydoldu.

Dört yıllık bir okul olan Baytar Mektebi'nde bakteriyoloji öğretmenini Rifat Hüsamettin Paşa pozitif bilim sevgisi kazanmasında etkili oldu. Okul yıllarında spora büyük ilgi gösterdi; mahalle arkadaşı Kıyıcı Osman Pehlivan'dan güreş öğrendi; başta güreş ve yüzücülük olmak üzere uzun yürüyüş, koşma ve gülle atma yarışlarına katıldı; şiire olan ilgisi okulun son iki yılında yoğunlaştı. Mektebin baytarlık bölümünü 1893 yılında birincilikle bitirdi.

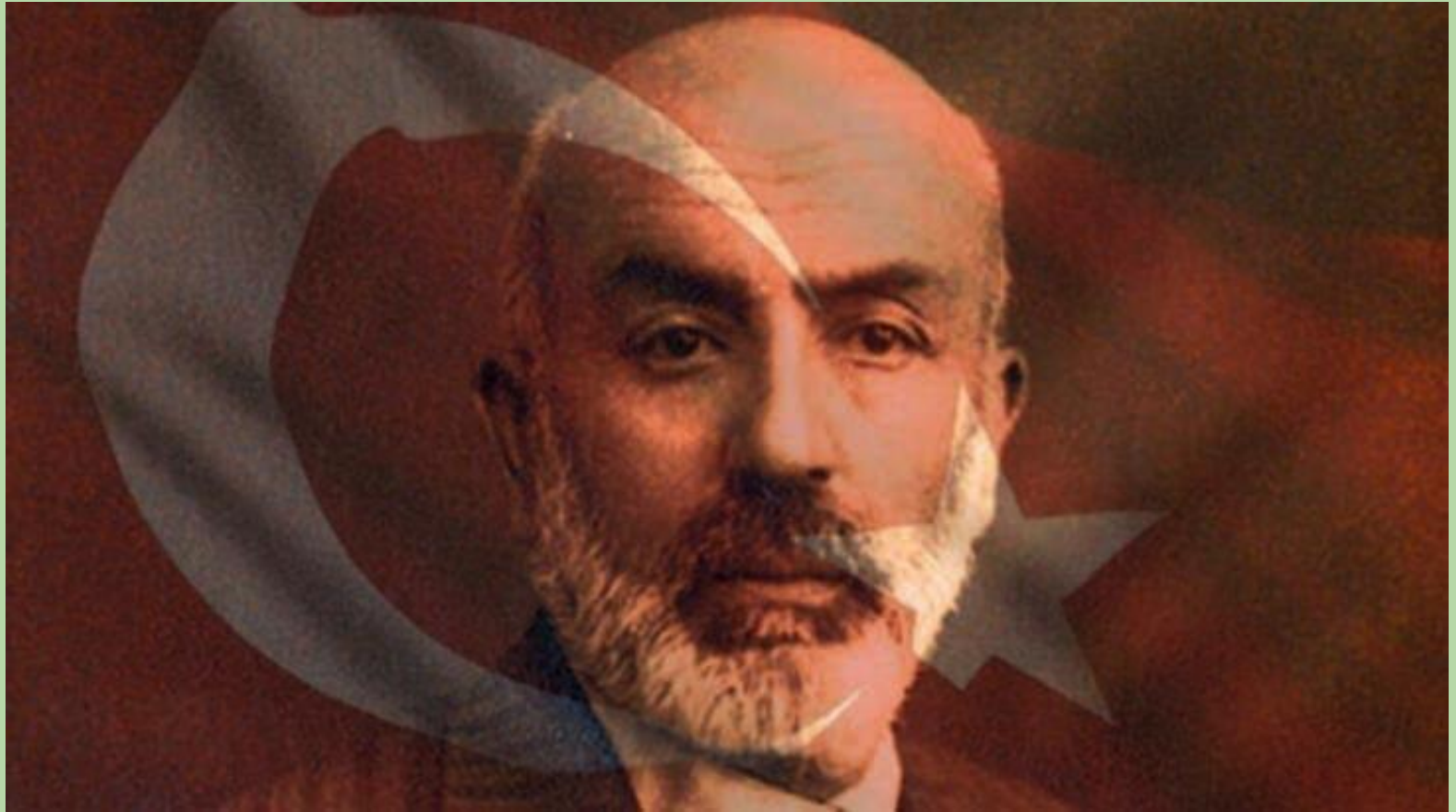
Mezuniyetinden sonra Mehmet Âkif, Fransızcasını geliştirdi. 6 ay içinde Kur'an'ı ezberleyerek hâfız oldu. Hazine-i Fünun dergisinde 1893 ve 1894'te birer gazeli, 1895'te ise Mektep mecmuasında "Kur'an'a Hitap" adlı şiiri yayımlandı, memuriyet hayatına başladı.

Mehmet Akif'in Eşi Ve çocukları

1 Eylül 1898 yılında İsmet Hanım'la evlendi. İsmet Hanım Tophane-i Amire veznedarı Mehmet Emin Beyin ve eşi Hasibe Hanım'ın kızıdır. Mehmet Emin Bey, hali vakti yerinde ve değerli bir adamdı. Hırka-i Şerif'teki konağı "Veznedar Konağı" diye maruftu. Akif ile İsmet Hanımın düğünleri bu konakta yapılmış, karı koca bu konakta bir ay kadar yaşamışlar, daha sonra kendi evlerine geçmişler ve izdivaçlarının ilk yılında birinci çocukları Cemile doğmuştu. İsmet Hanım, tam manasıyla kibar bir İstanbul kızıydı. Alımlı, derin duygulu, ince ruhlu, zeki ve görgülü bir kadındı. Akif ile evlendikten ve çocuklarını doğurduktan sonra, Şerife Hanımın küçük evi aileye dar geldiğinden, karı koca bu evden ayrılmak zorunda kalmışlar ve İstanbul'un muhtelif semtlerinde ikamet etmişlerdir.

Merhum Akif, "İstanbul'da ikamet etmediğim bir semt kalmadı" diyerek sık sık ev değiştirdiklerini anlatırdı. İsmet Hanım ilk çocuğu olan Cemile'yi doğurduktan sonra Feride'yi, sonra Suat'ı daha sonra İbrahim Naim'i daha sonra Emin ile Tahir'i doğurmuştur. Fakat İbrahim Naim bir buçuk yaşında vefat etmişti. Akif'in bütün hayatında ona eş ve can yoldaşı olmuş ve evlilik hayatları kırk yıl devam etmiştir. İsmet Hanım, Akif'in 1936'da vefatından sonra birkaç sene muammer olmuş, gençliğinden beri pençeleştiği nefes darlığı hastalığı yüzünden, son senelerde daha çok hırpalanmış ve nihayet 1944 senesinin 19 Nisan günü akşamüstü vefat etmiştir.

Mehmet Akif'in Hayatını Etkileyen Önemli Olaylar

1. İstanbul İdadisi'nde hocası olan Muallim Naci, Mehmet Akif hakkında; "bu çocukta gördüğüm cevheri, kimsede görmedim" der.
2. Servetifünun dergisinde şiirleri ve yazıları yayımlanır.
3. Dergi yazılarında ve İstanbul'da verdiği vaazlarda İslam birliği görüşünü savunmuştur fakat 1.dünya savaşı sonucunda gerçekleşmeyeceğini anlaması üzerine bu görüşünden vazgeçerek Fatih Camii kürsüsünde yaptığı konuşmada halkı vatani savunmaya çağırır.
4. Türk halkı Kurtuluş Savaşı verdiği sırada destek olmak isteyen Akif, 6 Şubat 1920'de Zağnos Paşa Camiinde hutbe verir. Halkın beklenmedik ilgisiyle karşılaşır ve birçok hutbe vererek halkı Kurtuluş Savaşı'na çağırır.
5. Milli mücadeleye şair, hatip, seyyah, gazeteci ve siyasetçi olarak katılır.

6. 1920 ve 1923 yılları arasında vekil olarak 1. TBMM'de yer alır. Meclis kayıtlarında ise "Burdur milletvekili ve İslam şairi" olarak geçer.

7. Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey, Hasan Basri Bey'e rica ederek Akif'i ulusal marşı yazmaya ikna eder.

8. Başlangıçta 500 liralık ödül yüzünden kabul etmese de en güzel şiiri Akif'in yazacağı kanısı mecliste hakim olduğu için baskı sonucunda kabul eder.

9. Ödül olarak verilen 500 lirayı hilal-i ahmer bünyesinde olan kadın ve çocuklara iş öğreten ve cepheye elbise diken dar'ül mesai vakfına bağışlar.

10. 1922 yılında sağlık gerekçesiyle milletvekilliğinden istifa eder ve daha sonra Mısır'a yerleşir.

12. Safahat 1924 yılında Türkiye'de basılır.

Mehmet Akif Ersoy Dönemi

Mehmet Akif Ersoy 1873 - 1936 tarihleri arasında yaşamıştır. Hem Osmanlı hem de Türkiye Cumhuriyet Dönemi'ne şahit olmuştur. Ersoy'un yaşadığı Osmanlı İmparatorluğu'nun son yüzyılı, tarih sahnesinden çekildiği, uzun süren savaşların ve bu savaşların getirdiği yıkım, yoksulluk ve bunalımlar dönemidir. Mehmet Akif Ersoy edebiyatımız içerisinde milli edebiyat döneminde yer alan bağımsız bir sanatçıdır. Bu dönemde hayat çok merkezli bir görünümdeydi. Batılılaşma bu dönemde baş göstermiştir.

Mehmet Akif Ersoy'un Dönem Karşısında Takındığı Tavr

Mehmet Akif Ersoy özellikle düşüncede, dinde ve toplumda acil bir reform yapılmasını önermiştir. Ömrü boyunca daima manevi ve fikrî bir mücadeleye içinde yaşamıştır. Bu dönemde 'İslamiyet'i doğru olarak halka öğretmek, yanlış bilgileri gidermek ve İslam ahlakını korumak için çalışmalar yapmıştır. Özellikle savaş zamanında halkı çok kez direnmeye çağırmış, çalıştığı dergide bu konuyla ilgili haftalık yazılar yayınlamıştır. Cumhuriyetin ilan edildiği dönemde Ankara'ya doğru yola çıkmış ve orada da halka hitap etmiştir.

O günlerde çok büyük bir hizmet olarak Ankara'da da yazılarını yayınlamaya devam etmiştir. Milli Mücadele'de çok önemli bir rolü vardır. Özellikle Cumhuriyet ve Milli Mücadele Dönemi'nde Kuva-yı Milliye'ye katılmış olması, bütün millet üzerinde çok iyi bir tesir uyandırmıştır. Mehmet Akif'in, sağlam imanı, dürüstlüğü ve zekası ile o ağır şartlarda mümkün olan en meşru, makul ve doğru olan kararı vereceğine güvenildiği için, onun bu harekete katılarak onaylamış olması, Milli Mücadele'nin, "İttihatçıların, sonu kötü bitecek bir macerası" olacağından korkan veya "devlete karşı bir isyan" olduğunu düşünerek samimiyetinden şüphe eden birçok kimseyi tatmin etmiş ve onların da maddi manevi gleriyle mücadeleye katılmalarını sağlamıştır.

Şiirlerinden de anlayabileceğimiz gibi geçmişte yapılmış hatalardan ders alınması gerektiğini ve bunlar olmaz ise refaha kavuşulacağını dile getirmiştir. Yaşama dair gerçekçi bir tavır, eleştirel bir bakış açısı ve bunların arkasında yatan ideal bir toplum tahayyülüne sahiptir. Bir siyasetçi ve mütefekkir olan Mehmet Akif Ersoy'un düşüncelerinde ağırlıklı olarak ahlâka dayalı bir toplum tahayyülünün, çağdaşlaşma, millilik ve reform ruhunun izleri görülür. Mehmet Akif Ersoy, yaşadığı toplumun içinde bulunduğu kötü durumun nedenlerini ararken, kendisini de kötü gidişatın sorumluları arasına yerleştirmek bakımından öz eleştirel bir tutum takınmaktadır.

Bütüncül bir ilke olarak düşüncelerine, siyasi tahayyülüne ve eleştirilerine eşlik eden gerçekçilik tavrı ve topluma dair çözümler teklif etmesi onun bir aydın duyarlılığına sahip olduğunu göstermektedir. Hayatından ve şiirlerinden yola çıkarak; bizlerin çalışkan, dini bütün, vatanını ve milletini seven ve bunun için elinden gelen her şeyi yapan bireyler olarak yetişmemizi dilemiştir.

Mehmet Akif Ersoy'un Edebi Kişiliği

Mehmet Âkif, şiirlerinde Türk-İslam dünyasının içinde bulunduğu durumu, sosyal-siyasal ve kültürel hayatı, bu hayatın çürüyen eksik yanlarını, realist bir bakışla dile getirmiştir.

Mehmet Âkif, milli edebiyatın dil ve edebiyat anlayışını benimsememiş sadece o dönemde ürünler verdiği için milli edebiyat bağlamında değerlendirilmektedir.

"Toplum için sanat" anlayışına bağlıdır.

Cehalet, taassup, fakirlik, inançsızlık, köksüzlük onun şiirinin en önemli konularıdır.

Şiirleri, genel anlamda İslâmî bir lirizme sahiptir.

Nazmı nesre yaklaştırmada oldukça başarılıdır.

Bütün Őiirlerini aruz 6lçüsüyle kaleme almıŐtır.

Aruzu T6rkçeye baŐarıyla uygulayan 6ç 6nemli sanatçıdan (Tevfik Fikret, Yahya Kemal) biridir.

Divan edebiyatı nazım biçimlerini 6zellikle de mesnevi nazım biçimini kullanmıŐtır.

Şiirleri genel anlamda lirik- epik kategorilerinde deđerlendirilmiŐtir.

Manzum hikâye t6rünün6n T6rk edebiyatındaki 6nemli isimlerinden biridir

Seyfi Baba, K6fe, Mahalle Kahvesi, Meyhane, Hasta; Mehmet Akif'in meşhur manzum 6yk6lerindenidir.

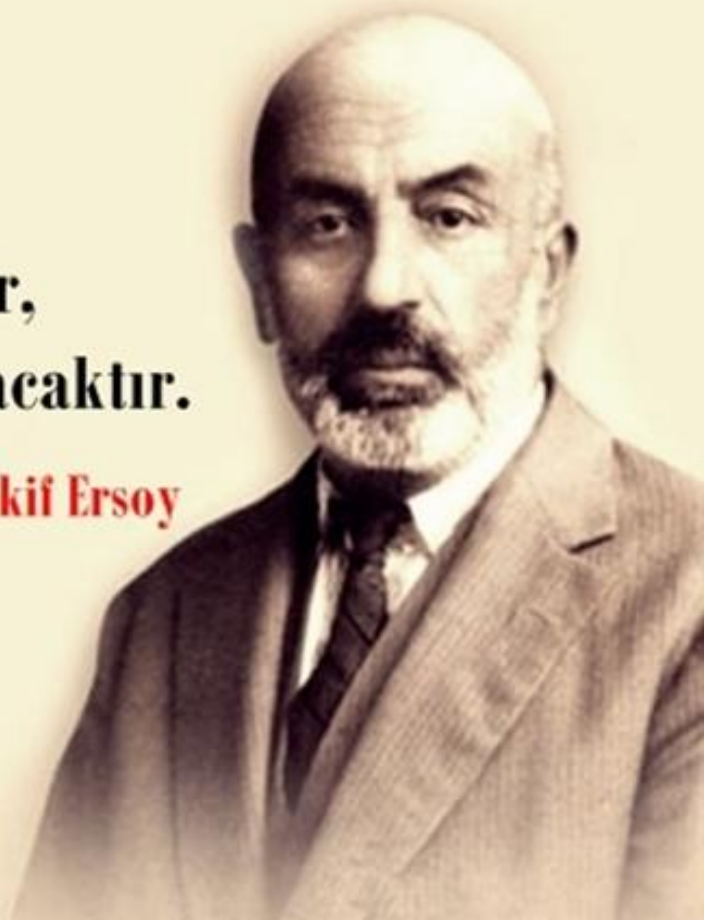
Sanatını sosyal hizmetin emrine verip “sosyal hizmet yanlısı” bir şair olarak karşımıza çıkar. Bu durumun en önemli sebebi onun edebiyat anlayışıdır. O edebiyat için, “Halkın manevî ve ahlakî eğitiminde etkisi en büyük müessesedir.” der ve “Her edebiyat mahallîdir ve halka hitap eder.” görüşünü savunur. İslam toplumlarının geri kalmasını da İslam ülkelerindeki edebiyatların halka değil, aydınlara seslenmesine bağlar. Sanatçının en önemli amacı, halk için halkın hayatını veren bir edebiyat yaratmaktır. Bu durumun sonucu olarak içinde yaşadığı halkın bütün özelliklerini şiirlerinde aksettirmiştir. Bunu yaparken güçlü bir gözleme başvuran sanatçı ilhama inanmaz. Bu yönüyle de Türk şiirine gerçek realizm onun tarafından getirilmiştir, denilebilir. Akif, her ne kadar sanatını halkın hizmetine adasa da güçlü bir şairdir.

Mehmet Akif Ersoy'un Edebiyata Dair Görüşleri

Mehmet Âkif geleneksel edebiyatın olduğu kadar, Batı kültürünün değerleriyle etkileşimi kabul eder. Gerçekle uyum içinde olmayı her şeyin üstünde tutar. İçinde yaşanılan toplumun özellikleri göz önüne alınmadan Batılı yeniliklere öykünmenin doğrudan doğruya edebiyata zarar vereceği, "edepsizliğin başladığı yerde edebiyatın biteceği" anlayışına bağlı kalarak "sanat sanat içindir" görüşüne karşı çıkmıştır. Bu yüzden toplumsal ve ideolojik konuları şiir ile ve şiir içinde tartışma ve sergileme yolunu seçmiştir. Bütün çıplaklığıyla gerçeği göstermekteki amacı okuyucusunu insanların sorunlarına yöneltmektir. Bu kaygıların sonucu olarak yoksul insanların gerçek çehreleriyle yer aldığı şiirler Türk edebiyatında ilk kez Mehmet Âkif tarafından yazılmıştır.

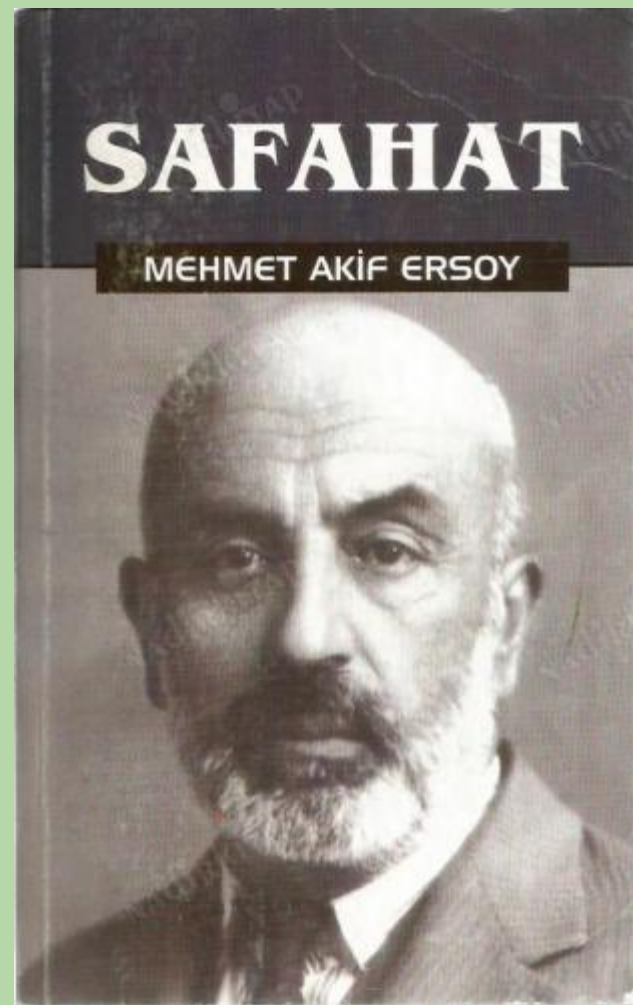
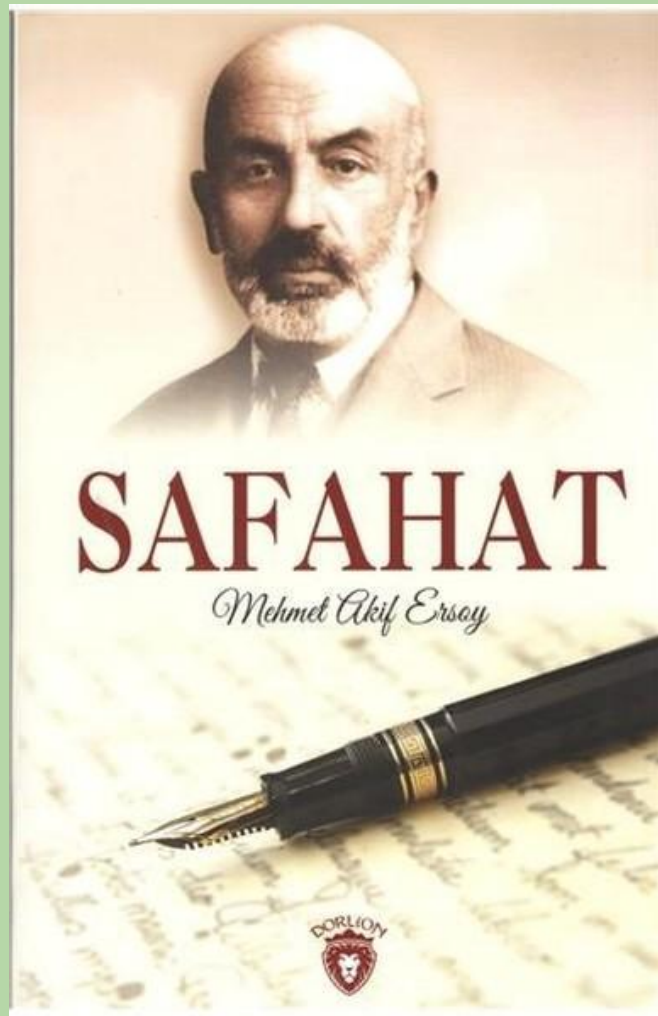
**Sahipsiz vatanın batması haktır,
sen sahip çıkarsan bu vatan batmayacaktır.**

M. Akif Ersoy

Mehmet Akif Ersoy'un Özlü Sözleri

- İnsanda yok ise edep, neylesin medrese mektep... Okusa alim olsa; yine merkep yine merkep.
- Neden azmin bu kadar süreksiz, sen mi yoksa davan mı yüreksiz.
- Konuşmak bir mana ise susmak binbir mana. Herkes konuşmasına konuşur lakin sükut yürekli olana.
- Aldanma insanların samimiyetine, menfaatleri gelir her şeyden önce. Vaat etmeseydi Allah cenneti, o'na bile etmezlerdi secde.
- "İz bırakanlarla senin aranda basit bir fark var sadece. Onlar ömür boyu gayret ediyorlar; sen ömür boyu hayret ediyorsun."
- "Zannetme ki ecdadın asırlarca uyudu, nereden bulacaktın o zaman eldeki yurdu!"

Yazılış Amacı Ve İçeriği

Safahat , Mehmet Âkif Ersoy'un 1911-1933 yılları arasında yayımladığı yedi şiir kitabının 1943 yılında SAFAHAT adı ile tek bir kitap halinde ve latin harfleri ile basılması ile oluşmuştur. Safahat , Türkiye'de en fazla okunan şiir kitaplarından biri olduğu gibi yüz temel eser arasında gösterilen ender şiir kitaplarından da birisidir. İçerdiği şiirlerin konusu dönemin sosyal sorunları, tarihi ve dini konularıdır. Bu kitapta toplumun dertlerini, acılarını duyarak, görerek, yüreğinden kopan isyanları satır satır, mısra mısra Safahat'ın sayfalarına dökmüştür.

Safahat kelimesi “Hayatın değişik yüzleri, görünümleri” anlamına gelmektedir. Şairin daha sonra yayımladığı diğer kitaplar “İkinci kitap”, “Üçüncü kitap” olarak adlandırılmıştır. Safahat adı altında bir araya gelmiş kitaplarının alt başlıkları sırasıyla şunlardır: Safahat (1911), Süleymaniye Kürsüsünde (1912), Hakkın Sesleri (1913), Fatih Kürsüsünde (1914), Hatıralar (1917), Asım (1924), Gölgeler (1933).

Eser şairin ölümünden sonra da defalarca yeniden basılmış eserin yeni baskılarında şairin 1943 yılından sonra yazdığı şiirler de ilave edilmiştir.

İstiklâl Marşı'na ise Safahat'ta yer vermemiş nedeni ise şair şu şekilde açıklamıştır. “Onu milletime ve kahraman ordumuza hediye ettim. Zaten o milletin eseridir, milletin malıdır. Ben yalnız gördüğümü yazdım”

Yedi cildin birinci kitabı olan Safahat, Mehmet Akif'in ilk şiir kitabı olarak 1911'de yayımlanmıştı. Kitap, “Safahat” diye anılan başlıksız bir giriş şiiri ile; bu şiir ise “Oku” kelimesi ile başlar. Manzum hikaye özellikleri taşıyan 44 şiir içerir.

Ayrı bir kitap olarak 1912'de yayımlanmış olan “Süleymâniye Kürsüsünde”, 1002 mısralık tek bir şiirden oluşur. Şairin dostu vaiz Abdürreşid İbrahim'in ağzından yazılmıştır. Mehmed Âkif'in bütün Safahat'a yayılan İslam birliği idealinin şekillendiği kitaptır

Safahat'ın üçüncü kitabı "Hakk'ın Sesleri", yazıldığı sırada (1913) henüz bitmiş olan Balkan Savaşı'nın acılarıyla yazılmış 10 şiirden oluşur. Sekiz ayet ve bir hadisin açıklaması ile toplumsal sorunlara çare göstermeye çalışır.

İlk defa 1914'te yayımlanmış olan "Fatih Kürsüsünde", 1692 mısralık tek bir şiirden oluşur. Hakk'ın Sesleri ile aynı konuları işler. İkinci kitapta olduğu gibi tek bir uzun şiirden oluşur.

Safahat'ın beşinci kitabı "Hatıralar", 10 şiirden oluşur. Balkan ve 1. Dünya Savaşı'nın acılı anıları ile, şairin savaş sırasında yaptığı seyahatlerdeki gözlemleri anlatılır.

Altıncı kitap "Âsım", karşılıklı konuşma şeklinde yazılmış 2292 mısralık tek bir manzum hikâye içerir. "Çanakkale Şehitleri" adıyla meşhur olan şiir, bu eserin sonunda yer alan bir bölümdür.

Safahat'ın son kitabı “Gölgeler” ise şairin İstiklal Savaşı yıllarında ve Mısır yıllarında yazdığı 41 şiiri içerir, manzum roman olarak da bilinir.

Eserin ilk baskısı şair Mısır'da iken yapılmış. 1933'te Kahire'de Bulak Matbaası tarafından ayrı bir kitap olarak basılmıştır.

İslamcı bir şair olan Akif, zühd içindeki bir derviş değil, hayatın gerçeklerini gören onlarla mücadele eden soyut bir aleme kapanmayıp maddi alemdeki sorunların çözümü için mücadele eden, toplumcu bir şair ve dava adamıdır.

Safahat'ta Yer Alan Bazı Metinler Hakkında Kısa Bilgiler

Eser, ön söz sayılabilecek on mısralık bir manzume ile başlar. Bu girişten sonra eserde yer alan manzumelerin bazıısı şunlardır.

Fatih Camii; Fatih Camii'nin şairde yarattığı duyguları, izlenimleri, camiyle ilgili çocukluk anıları anlatır.

Hasta; yatılı okulda vereme yakalanan bir çocuğu ve hastalığının tedavi edilemeyişi, okuldan uzaklaştırılışını anlatan manzum hikayedir. Tevhid yahud Feryad; şairin alemi, üzerinde milyarca oyun sahnelenen bir sahneye benzettiği; fakir, sakat, mahkum, esir kimselerin sorunlarına çare aradığı şiirdir.

Küfe; babasının altında öldüğü küfeyi tekmelediği halde geçim derdi yüzünden tekrar bu küfenin altına giren Hasan adlı çocuğun hikâyesini anlatan manzumedir.

Hasır; yatalak ve kimsesiz bir hasta kadının hikâyesini anlatan manzum hikâyedir.

Meyhane; Bir meyhanede yaşanan trajik bir olayın anlatıldığı manzum hikayedir.

Bayram; bir bayram gününde insanları mutlu eden olayları betimler ve bir küçük yetim kızın salıncakta sallanma arzusu anlatılır.

Selma; Mehmet Akif'in kız kardeşinin dört yaşında ölen kızını ve bu ölümlle geride kalan acıyı konu alan şiirdir.

Seyfi Baba; yoksul bir insanın şahsında toplumsal fakirliği ve geri kalmışlığı anlatan bir şiirdir.

İstibdad; II. Abdülhamit dönemindeki baskı ortamını anlatan bir şiirdir. Kocasını tutuklamak isteyenlere direnmeye çalışan bir kadının şahsında insanların gördükleri baskı ve yaşadıkları çaresizlik anlatılır.

Hürriyet; İstibdad şiirinin devamı olan şiirdir. Önceki şiirde anlatılan olaydan iki gün sonra, meşrutiyetin ilan edilişi hikaye edilir. Meşrutiyetin ilanı ile istibdat devrinde evlerinden alınıp götürülen insanların artık hürriyetlerine kavuşmuş olacakları hissettirilir.

Kocakarı ile Ömer, idarecilere yöneticiliğin nasıl olması gerektiğini anlatan bir hikayeyi konu edinen şiirdir. İslam halifesi Ömer devrinde geçmiş bir olay, İslam peygamberinin amcası Abbas'ın ağzından anlatılır.

Mahalle Kahvesi, şairin aile hayatını parçalayan ve insanları tembelliğe sevk eden bir unsur olarak gördüğü kahvehaneleri betimlediği bir şiirdir.

Safahat'tan Bazı Mesajlar

- Şiir insana ve hayata hizmet etmelidir. Şairin yüzü bugüne dönük olmalı, öncelikle bugünü anlatmalıdır.
- Dil, millet hayatında çok önemli bir unsurdur. Dil tasfiye edilmemeli ama mutlaka sadeleştirilmelidir.
- İslam toplumlarının çöküşünün sebebi kendi kaynaklarımızdan uzaklaşmamızdır.
- İslâm dünyasının perişanlığını onun tembelliğine, kurtuluşunu da çalışmasına bağlıdır.

- İslam dünyasının bölünmüş durumda olduğunu ve birleşmeleri sonucunda daha güçlü olacaklarını belirtmektedir.
- Şair sık sık çalışmak gerektiğini; tembelliğin, oturduğu yerde rızık beklemenin İslamiyet'le bağdaşmadığını belirtmektedir.
- Tembellikten, hissizlikten, yeisten, akılsızlıktan, cehaletten kaçınılması gerekmektedir.
- Batı'nın Doğu hakkındaki sömürgeci düşüncelerinin de ne kadar derin olduğunu, onlar bu konuda çalışırken Doğu'nun uykuda olduğunu acı acı anlatır. Doğu'nun uyanması gerekmektedir.
- Millet inanca ve azme sayesinde kötü günlerin atlatabileceğini düşünmektedir.
- Millet birlik beraberlik içerisinde olması gerekmektedir.

Safahat'tan Alıntılar

- Ey şehit oğlu şehid,isteme benden makber. Sana ağusunu açmış duruyor

Peygamber.

- Bil ki, bir mezar taşıdır insandan yarına kalan.

Ve unutma, onu da başkası yaptırır, gerisi yalan...

- Yüzsüzdür insanoğlu kimse bilmez fendini ; kime iyilik yaptıysan ondan koru kendini!
- Lafı bol, karnı geniş soyları taklid etme;

Sözü sağlam, özü sağlam, adam ol, ırkına çek...

- Ne İrfandır veren ahlaka yükseklik ne vicdandır;

Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır...

- Dünya uyanırken uyumak maskaralıktır!
- Geçmişten adam hisse kaparmış... Ne masal şey!

Beş bin senelik kıssa yarım hisse mi verdi?

“Tarih”i “tekerrür” diye tarif ediyorlar;

Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?

- Duygusuz olmak kadar dünyada lakin derd yok;

Öyle salgınmış ki me'lun: Kurtulan bir ferd yok..!

Kendi sağlam... Hissi ölmüş, ruhu ölmüş milletin..!

İşte en korkuncu hüsranın, helakin, haybetin..!

SAFAHAT

Kaynakça

<https://www.edebiyatogretmeni.org/>

<https://tr.wikipedia.org/>

<https://www.neokur.com/kitap/3669/safahat>

<https://www.fikriyat.com/galeri/edebiyat/mehmet-akif-ersoyun-safahati-hakkinda-10-bilgi/10>

<http://www.hurriyet.com.tr>

<ps://wwwturkedebiyati.org>

SON

